

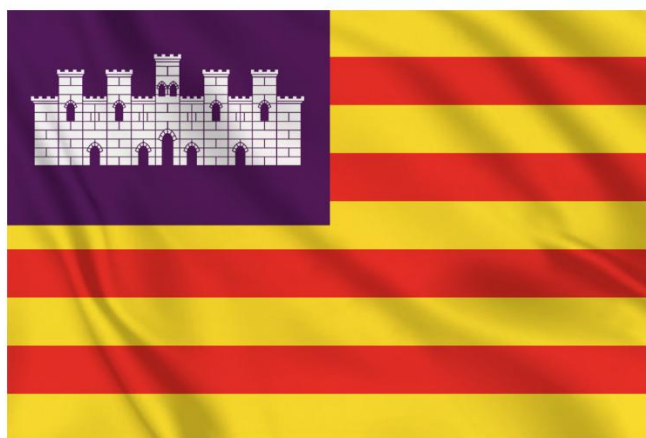

PREPARACIÓN DE OPOSICIONES
DONDE SE PREPARAN LOS MEJORES PROFESORES
Y PROFESORAS DE GEOGRAFÍA E HISTORIA

DIDÀCTICA 01

INTRODUCCIÓ

ANNEX – ILLES BALEARS

Avís legal

Tot el contingut d'aquest material didàctic és propietat intel·lectual d'Academia Montes SL i està protegit per la legislació vigent en matèria de drets d'autor.

Queda estrictament prohibida la reproducció, distribució, venda, lloguer, intercanvi o qualsevol altre ús amb fins comercials o lucratiu, total o parcial.

La persona que incompleixi aquesta normativa incorrerà en delictes segons el Codi Penal espanyol i les lleis de drets d'autor i protecció de dades, amb les sancions corresponents.

ÍNDIX

NORMATIVA CURRICULAR	3
PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	4
SITUACIONS D'APRENENTATGE	8
PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE L'ESPECIALITAT	10
CRITERIS DE VALORACIÓ	18
EXPLICACIÓ PER ELABORAR L'ÍNDIX	20
EXEMPLE D'ÍNDIX D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	22
EXEMPLE D'ÍNDIX D'UNA UNITAT DE PROGRAMACIÓ	24
EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ	25
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	27
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA UNITAT DE PROGRAMACIÓ	28
QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?	29

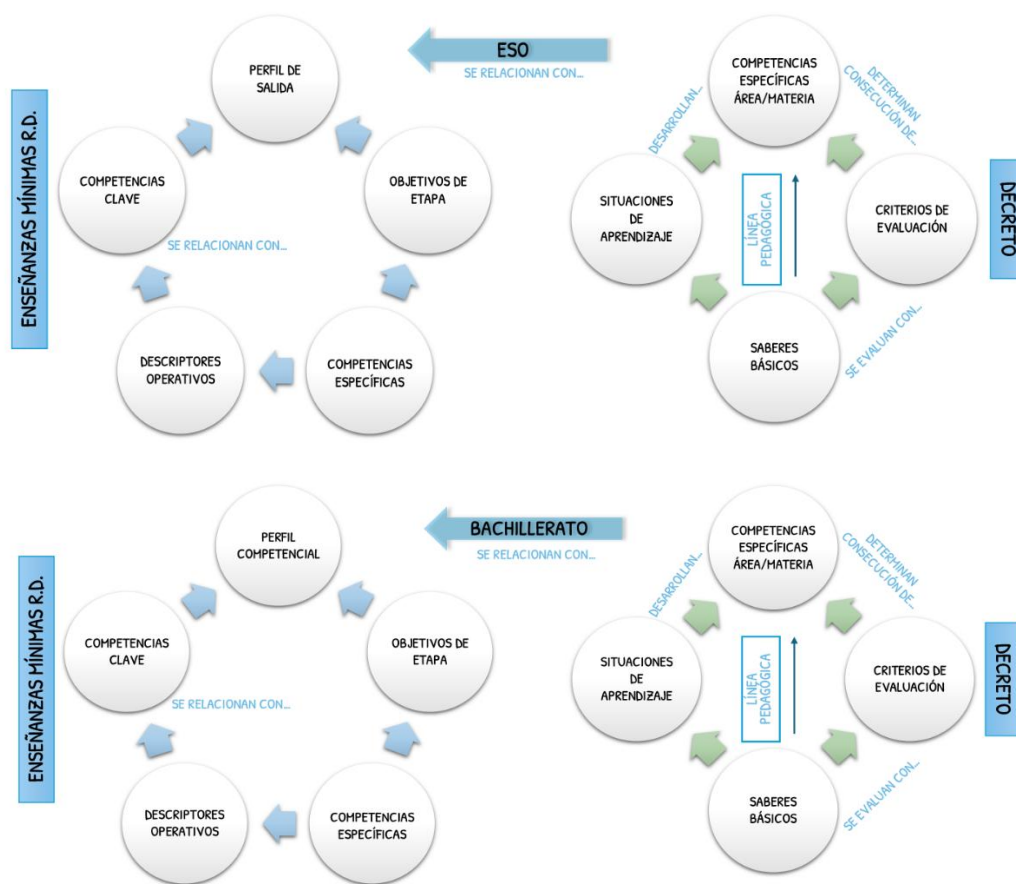
COMENCEM

Amb aquest annex comences la preparació de la **prova d'aptitud pedagògica** -prova didàctica- per als processos selectius de la nostra especialitat, Geografia i Història, a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

La prova didàctica a les Illes Balears es divideix en dues parts, la primera consisteix en la presentació i defensa oral d'una programació didàctica (PD), és a dir, primer entregues la PD i, posteriorment, la defenses davant el tribunal; i a la segona part de la prova exposes oralment una unitat de programació/unitat didàctica de les que componen la programació didàctica.

Amb els annexos específics per a les Illes Balears del curs 2026-2027 aprendràs a elaborar, des del principi, una programació didàctica per presentar als processos selectius amb les corresponents unitats de programació/unitats didàctiques. Alhora, per completar l'enfocament de la prova d'aptitud pedagògica i comprendre millor els diferents nivells de concreció curricular, aprendràs a elaborar una unitat de programació/unitat didàctica completament desenvolupada.

Per programar correctament cal que compreu el **currículum vigent** a les Illes Balears, per això t'aconsellem que facis una lectura del mateix currículum, tant la part general com dels elements curriculars de la matèria en què es programa.

Imatge 1. Relació entre els elements curriculars

NORMATIVA CURRICULAR

Aquesta és la **normativa curricular vigent** per a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i el Batxillerat que heu de tenir en compte per elaborar el vostre treball didàctic, perquè és la normativa en què es descriuen els elements curriculars de les matèries de la nostra especialitat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

- ✓ Decret 42/2025, d'1 d'agost, pel qual s'estableix l'**ordenació i el currículum** de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears i es modifica el Decret 4/2023, de 13 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament Orgànic de les escoles infantils públiques, els col·legis d'educació primària, els col·legis d'educació primària, els col·legis d'educació infantil i música, els col·legis d'educació infantil i primària integrats amb educació secundària i els instituts d'educació secundària de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

■ BATXILLERAT

- ✓ Decret 43/2025, d'1 d'agost, pel qual s'estableixen l'**ordenació i el currículum** del batxillerat a les Illes Balears

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Per elaborar la **programació didàctica** cal parar atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

A l'article 5 del Decret 42/2025, d'1 d'agost, es **defineixen** els termes programació didàctica i unitats de programació de la manera següent:

Article 5. Definicions

A aquest efecte, s'entén per:

g) **Programació didàctica**: instrument de planificació, desenvolupament i avaluació de cada matèria o àmbit en el qual es concreten els elements del currículum per dur a terme l'activitat docent durant cada curs escolar.

h) **Unitats de programació**: elements d'organització del procés d'ensenyament-aprenentatge del curs que, com a tal, permeten organitzar els sabers bàsics i les competències específiques.

En relació amb el **disseny** de les programacions didàctiques i les unitats de programació, el Decret 42/2025, d'1 d'agost, estableix el següent:

Article 40. Programacions didàctiques

1. La **programació didàctica** ha de ser l'instrument de planificació curricular específic per desenvolupar el procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes per a cadascuna de les matèries o àmbits de cada curs.

2. Correspon als àmbits o departaments de coordinació didàctica desenvolupar el currículum establert en aquest Decret mitjançant la programació didàctica, considerant el Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic establert a l'annex 1, els principis pedagògics establerts a article 6, les orientacions metodològiques establertes a l'annex 5 i les orientacions per a l'orientació per a l'avaluació 6. Pel que fa als centres privats, concertats i no concertats, la titularitat del centre ha de determinar els responsables d'elaborar les programacions didàctiques.

3. Les programacions didàctiques de cada matèria o àmbit han d'incloure, com a mínim, els **elements següents**:

a) Les competències específiques i els criteris d'avaluació de la matèria o àmbit per a tot el curs.

b) Els sabers bàsics seqüenciats i temporitzats per a cada curs, organitzats en unitats de programació.

c) Processos i instruments d'avaluació i sistema de qualificació.

d) Estratègies didàctiques i metodològiques: organització, recursos, agrupaments, criteris per a l'elaboració de situacions i activitats que es considerin necessàries.

e) Actuacions generals detenció a les necessitats individuals.

f) Concreció dels elements transversals establerts al projecte educatiu.

g) Activitats complementàries.

h) Pla de seguiment als alumnes que no promocionen.

i) Pla de recuperació de matèries pendents.

j) Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de les programacions didàctiques.

4. Els docents han de desenvolupar la seva activitat docent d'acord amb les programacions didàctiques.

5. Els docents que imparteixen matèries integrades en àmbits han de coordinar l'elaboració i el desenvolupament de les seves programacions didàctiques.

6. Les programacions didàctiques són responsabilitat única de tots els membres del departament o àmbit de coordinació didàctica. Els equips docents i els àmbits o departaments de coordinació didàctica o de família professional poden acordar adaptacions respecte de la programació didàctica establerta per donar resposta a les necessitats educatives dels alumnes. Als centres privats, concertats i no concertats, la titularitat del centre ha de designar el responsable de conèixer i coordinar les adaptacions que es puguin proposar.

7. A final de curs, cal avaluar el desenvolupament de les programacions didàctiques i introduir les modificacions que correspongui amb vista a la programació del curs vinent.

8. Cada centre informará els alumnes i els seus pares o tutors legals del contingut de les programacions didàctiques, d'acord amb el projecte educatiu de centre.

9. Les programacions didàctiques han de ser públiques i formen part de la Programació General Anual. D'acord amb l'article 55c) de la Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears, és un dret de les famílies conèixer les programacions didàctiques i els criteris d'avaluació.

Article 41. Unitats de programació

1. Els docents han de desenvolupar i concretar, al llarg del curs, les unitats de programació de la manera que s'adaptin millor a les característiques dels seus grups.

2. Cada unitat de programació ha d'incloure, com a mínim, els sabers bàsics, la seqüència d'activitats i situacions d'aprenentatge, els criteris d'avaluació associats, les mesures d'atenció a les necessitats individuals, les estratègies didàctiques i metodològiques i els recursos. A l'annex 4 es proporcionen unes orientacions per al desenvolupament de les situacions d'aprenentatge dins de la unitat de programació.

3. Els docents d'un mateix curs s'han de coordinar per desenvolupar les unitats de programació.

4. Les unitats de programació han d'estar a la disposició de l'equip directiu.

BATXILLERAT

A l'article 5 del Decret 43/2025, d'1 d'agost, es **defineixen** els termes programació didàctica i unitats de programació de la manera següent:

Article 5. Definicions

A aquest efecte, s'entén per:

g) Programació didàctica: instrument de planificació, desenvolupament i avaluació de cada matèria en què es concreten els elements del currículum per dur a terme l'activitat docent durant cada curs escolar.

h) Unitats de programació: elements d'organització del procés d'ensenyament-aprenentatge del curs que, com a tal, permet organitzar els sabers bàsics i les competències específiques.

En relació amb el **disseny** de les programacions didàctiques i les unitats de programació, el Decret 43/2025, d'1 d'agost, estableix el següent:

Article 44. Programacions didàctiques

1. *La programació didàctica ha de ser l'instrument de planificació curricular específic per desenvolupar el procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes per a cadascuna de les matèries.*
2. *Correspon als àmbits o departaments de coordinació didàctica desenvolupar el currículum establert en aquest Decret mitjançant la programació didàctica, els principis pedagògics establerts a l'article 6, les orientacions metodològiques establertes a l'annex 5 i les orientacions per a l'avaluació de l'etapa estableix l'annex 6 d'aquest Decret. Als centres privats, concertats i no concertats, la titularitat del centre ha d'establir els responsables d'elaborar les programacions didàctiques.*
3. *Les programacions didàctiques de cada matèria han d'incloure, com a mínim, els elements següents:*
 - a. *Les competències específiques i els criteris d'avaluació de la matèria.*
 - b. *Els sabers bàsics seqüenciats i temporitzats, organitzats en unitats de programació.*
 - c. *Processos i instruments d'avaluació i sistema de qualificació.*
 - d. *Estratègies didàctiques i metodològiques: organització, recursos, agrupaments, criteris per a l'elaboració de situacions i activitats que es considerin necessàries.*
 - e. *Actuacions generals d'atenció a les necessitats individuals.*
 - f. *Concreció dels elements transversals establerts al projecte educatiu.*
 - g. *Activitats complementàries.*
 - h. *Pla de seguiment dels alumnes que no promocionen.*
 - i. *Pla de recuperació de matèries pendents.*
 - j. *Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de les programacions didàctiques.*
4. *Els docents han de desenvolupar la seva activitat docent d'acord amb les programacions didàctiques.*
5. *Les programacions didàctiques són responsabilitat única de tots els membres del departament o àmbit de coordinació didàctica. Els equips docents i els àmbits o departaments de coordinació didàctica o de família professional poden acordar adaptacions respecte de la programació didàctica establerta per donar resposta a les necessitats educatives dels alumnes. Als centres privats, concertats i no concertats, la titularitat del centre ha de designar el responsable de les programacions didàctiques i adaptacions que es puguin proposar.*
6. *Al final del curs cal avaluar el desenvolupament de les programacions didàctiques i introduir les modificacions que correspongui de cara a la programació del curs vinent.*
7. *Cada centre ha d'informar els alumnes i els pares o tutors legals del contingut de les programacions didàctiques, d'acord amb el projecte educatiu de centre.*
8. *Les programacions didàctiques han de ser públiques i formen part de la Programació General Anual. D'acord amb l'article 55.c) de la Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears, és un dret de les famílies conèixer les programacions didàctiques i els criteris d'avaluació.*

Article 45è. Unitats de programació

1. *Els docents han de desenvolupar i concretar, al llarg del curs, les unitats de programació de la manera com s'adaptin millor a les característiques dels seus grups.*
2. *Cada unitat de programació ha d'incloure, com a mínim, els sabers bàsics, la seqüència d'activitats i situacions d'aprenentatge, els criteris d'avaluació associats, les mesures d'atenció a les necessitats individuals, les estratègies didàctiques i metodològiques i els recursos. A l'annex 3 es proporcionen unes orientacions per al desenvolupament de les situacions d'aprenentatge dins de la unitat de programació.*
3. *Els docents d'un mateix curs s'han de coordinar per desenvolupar les unitats de programació.*
4. *Les unitats de programació han d'estar a la disposició de l'equip directiu.*

SITUACIONS D'APRENENTATGE

Per elaborar les **situacions d'aprenentatge** cal parar atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge, a l'article 5 del Decret 42/2025, d'1 d'agost, es **defineixen** de la manera següent:

Article 5. Definicions

A aquest efecte, s'entén per:

i) Situacions d'aprenentatge: situacions i activitats que impliquen el desplegament, per part dels alumnes, d'actuacions associades a competències clau i específiques i contribueixen a adquirir-les i desenvolupar-les. A l'annex 4 se n'especifiquen les característiques.

A l'annex 4 del Decret 42/2025, d'1 d'agost, es proporcionen **orientacions per al disseny** de situacions d'aprenentatge:

ANNEX 4

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge són activitats que impliquen el desplegament per part dels alumnes d'actuacions associades a competències clau i competències específiques i que contribueixen a la seva adquisició i desenvolupament.

Des d'aquesta perspectiva, les situacions d'aprenentatge són activitats que afavoreixen l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits, promovent el raonament i la resolució de problemes. Aquestes activitats poden tenir una durada variable, des de cinc minuts fins a diverses sessions, en funció de la seva complexitat i dels objectius d'aprenentatge que es persegueixen.

Són exemples de situacions d'aprenentatge la resolució d'un cas pràctic o d'un problema, la realització d'un debat, la redacció d'un text argumentatiu, l'elaboració i presentació d'una exposició oral, la creació d'un projecte col·laboratiu, l'anàlisi d'una situació real a partir de diferents perspectives, la simulació d'un context professional, o qualsevol altra activitat que requereixi aplicar, reflexionar i transferir els coneixements a situacions reals.

Les situacions d'aprenentatge que tinguin per objecte la connexió entre diferents àrees del saber seran planificades pels equips docents per tal de fomentar una visió globalitzada del coneixement i potenciar la transferència d'aprenentatges entre diverses matèries.

■ BATXILLERAT

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge, a l'article 5 del Decret 43/2022, d'1 d'agost, es **defineixen** de la manera següent:

Article 5. Definicions

A aquest efecte, s'entén per:

i) Situacions d'aprenentatge: situacions i activitats que impliquen el desplegament, per part dels alumnes, d'actuacions associades a competències clau i específiques i contribueixen a adquirir-les i desenvolupar-les. A l'annex 3 se n'especifiquen les característiques.

A l'annex III del Decret 33/2022, d'1 d'agost, es proporcionen **orientacions per al disseny** de situacions d'aprenentatge:

ANNEX 3

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge són activitats que impliquen el desplegament per part dels alumnes d'actuacions associades a competències clau i competències específiques i que contribueixen a l'adquisició i el desenvolupament d'aquestes.

Des d'aquesta perspectiva, les situacions d'aprenentatge són activitats que afavoreixen l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits, promovent el raonament i la resolució de problemes. Aquestes activitats poden ser de durada variable, des de cinc minuts fins a diverses sessions, en funció de la complexitat i dels objectius d'aprenentatge que es persegueixen.

Són exemples de situacions d'aprenentatge la resolució d'un cas pràctic o d'un problema, la realització d'un debat, la redacció d'un text argumentatiu, l'elaboració i presentació d'una exposició oral, la creació d'un projecte col·laboratiu, l'anàlisi d'una situació real a partir de diferents perspectives, la simulació d'un context professional, o qualsevol altra activitat que requereixi aplicar, reflexionar i transferir els coneixements a situacions reals.

Les situacions d'aprenentatge que tinguin per objecte la connexió entre diferents àrees del saber han de ser planificades pels equips docents per tal de fomentar una visió globalitzada del coneixement i potenciar la transferència d'aprenentatges entre diverses matèries.

PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE L'ESPECIALITAT

A la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat es desenvolupa el currículum de les matèries de la nostra especialitat, que inclou una **introducció o presentació** de les característiques de cada matèria i altres aspectes rellevants.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat que apareixen a el Decret 42/2025, de 1 d'agost.

Geografia i Història (1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)

La matèria de Geografia i Història contribueix a la percepció i anàlisi d'una realitat cada cop més diversa i canviant. La comprensió del seu esdevenir a través del temps i de l'espai i la interpretació del canvi com a fruit de l'acció humana implica concebre l'aprenentatge dels alumnes com una invitació al coneixement d'ells mateixos i del món que els envolta, a la participació i al compromís social. Viure en societat, interactuar amb l'entorn i comprendre com són les relacions que establim i les normes de funcionament que les regeixen resulta essencial perquè els alumnes puguin assumir els seus drets i responsabilitats, exercitar la ciutadania i orientar el seu comportament cívic, qüestions d'especial importància en una etapa educativa en què cal experiències formatives que els permetin construir el seu criteri, la seva identitat i la seva autonomia. Aquesta transició complexa es produeix de l'etapa d'Educació Primària a la d'Educació Secundària Obligatoria i, en el nostre àmbit, implica posar-se en contacte amb una societat complexa que planteja dilemes i en què els alumnes han d'aprendre a prendre decisions informades. La presa de consciència dels desafiaments a què ens enfrontem actualment, com també la valoració crítica de les respostes que, al llarg de la història, s'han donat als reptes i problemes que s'han succeït, disposa la joventut en situació d'actuar ja en el present per garantir la sostenibilitat del planeta i el benestar de la humanitat en el futur.

Aquesta matèria es vincula i continua amb el procés de desenvolupament competencial de l'àrea de Coneixement del Medi natural, Social i Cultural de l'Educació Primària i recull la capacitat que l'enfocament històric i geogràfic aporta, amb caràcter comprensiu i integrador i la connexió amb altres ciències socials, per contribuir als objectius d'aquesta etapa i a les competències que conformen el Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic.

Les competències específiques d'aquesta matèria contribueixen al desenvolupament de dimensions fonamentals de l'aprenentatge, com el treball sobre la informació i les seves fonts a través de recursos variats -inclosos els digitals-, la contextualització dels aprenentatges a l'entorn local i global, l'interès pels Objectius de Desenvolupament Sostenible, l'exercici de la solidaritat i la cohesió social, el respecte a la diversitat cultural i les diferents identitats entre dones i homes, com també la lluita contra qualsevol mena de discriminació. Per fer-ho, cal combinar les eines i les estratègies pròpies dels mètodes d'estudi de cadascuna d'aquestes dues disciplines -el pensament geogràfic i històric-, amb la capacitat crítica i de conscienciació. El pensament geogràfic s'entén com un conjunt d'habilitats per analitzar, comprendre i transformar el coneixement de l'espai al voltant de conceptes com la proximitat, la connexió, la localització o la distribució espacial, fent servir l'escala adequada en cada cas, des del que és local fins al que és global. El pensament històric es defineix com el procés pel qual es creen narratives sobre el passat a través de la reflexió sobre la seva rellevància, l'anàlisi de fonts, la discussió sobre les causes i les conseqüències d'aquests esdeveniments, com també l'anàlisi dels canvis i les continuïtats entre ells, des d'una perspectiva temporal i contextualitzada i amb relació a determinats criteris ètics i cívics.

Tant a les competències específiques com als criteris d'avaluació i als sabers bàsics queda reflectida la visió funcional i activa dels aprenentatges propis de la matèria. L'avaluació de les competències específiques es fa a través dels criteris d'avaluació, que mesuren tant els resultats com els processos de manera oberta, flexible i interconnexionada amb el currículum.

S'estableixen certes etapes històriques i determinats àmbits temàtics en els diferents cursos, però la progressió de sabers està condicionada principalment per la complexitat dels processos que es posen en acció i la maduresa personal i cívica dels alumnes,

d'acord amb el desenvolupament i les capacitats. És, precisament, aquesta multidimensionalitat de l'avaluació, que relaciona l'adquisició de coneixements, el desenvolupament i la posada en acció de destreses i processos, com també l'exercici i la incorporació d'actituds, valors i compromisos, les que ha de fer, dels criteris, la guia de les intencions i de les estratègies educatives. Totes aquestes facetes formatives han de veure's compromeses en les iniciatives i l'aprenentatge dels alumnes, en què els diferents sabers es conjuguen alhora en una concepció integral de la seva formació.

Els sabers bàsics es presenten estructurats per cursos des d'una perspectiva cronològica per optimitzar la comprensió dels alumnes. A tots els cursos figura un bloc de Sabers bàsics transversals que s'ha de treballar prestant especial atenció als desafiaments i problemes del present i de l'entorn local i global, perquè es desperti en els alumnes una perspectiva crítica i responsable. Amb aquest bloc, es pretén incidir en el desenvolupament de processos d'aprenentatge relacionats amb la societat de la informació i del coneixement, disposar de les destreses i actituds necessàries per actuar adequadament a les plataformes digitals i les xarxes de comunicació, i despertar en els alumnes la consciència històrica sobre problemes, conflictes i incerteses actuals, complementant les visions geogràfica i històrica de la societat. Amb això, es pretén que els judicis propis i la capacitat de diàleg i de debat estiguin fonamentats i argumentats, prevenint la desinformació, la manca de criteri i les actituds intolerants.

No cal deixar de banda l'aplicació d'estratègies i mètodes de les ciències socials i, en concret, els procediments i les tècniques que aporten la geografia i la història, a través del desenvolupament d'experiències de recerca i d'altres propostes basades en la inducció i l'experimentació. Els sabers permeten fer front a les grans qüestions que preocupen la humanitat i que contribueixen a explicar l'origen i l'evolució de les societats al llarg del temps i de l'espai. Aquestes qüestions es presenten, a través de les diferents etapes històriques, des de la Prehistòria fins a l'Edat Moderna, en els dos primers cursos, i al món contemporani, a tercer i quart curs, contribuint en tots els casos a la comprensió general de permanències i canvis, i contextualitzant i mostrant la seva connexió amb el present.

Cal subratllar la importància del component cívic que inclou, a més de valors i actituds, altres àmbits associats al desenvolupament personal dels alumnes. Aquestes dimensions són fonamentals per a la formació integral, tant pel sentit que atorguen a la resta de sabers, als quals complementen i donen significat, com per la seva projecció social i ciutadana.

L'atenció a la individualitat i diversitat dels alumnes, als seus interessos i aptituds, ha de permetre la diversificació necessària dels itineraris d'aprenentatge, com també l'aplicació de criteris de flexibilitat que permetin posar en acció propostes i iniciatives educatives que afavoreixin la inclusió.

D'altra banda, el paper vertebrador de processos i de continguts diversos, que incorpora camps temàtics, recursos i procediments de diferents àrees de coneixement, facilita el plantejament d'estratègies interdisciplinàries al llarg dels quatre cursos de l'etapa. La capacitat de contextualitzar els aprenentatges i connectar-los amb problemes actuals i reptes del present, des d'una perspectiva interpretativa del temps i comprensiva de l'espai, permet dotar-los de funcionalitat, interès i utilitat per als alumnes, com també crear escenaris diversos on es desenvolupin iniciatives i projectes en situacions reals que propiciïn la participació i el compromís amb l'entorn i la comunitat.

■ BATXILLERAT

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat que apareixen al Decret 43/2025, d'1 d'agost.

Història del Món Contemporani (1r de Batxillerat)

La matèria d'Història del Món Contemporani pretén proporcionar als alumnes una visió rigorosa i alhora útil i funcional de la història contemporània, orientada a promoure l'observació, l'anàlisi i la interpretació del seu entorn real i, alhora, a l'exercici d'una ciutadania activa i implicada en la vida social. El pensament històric, que integra el conjunt d'intencions, estratègies i mètodes que orienten l'estudi del passat, es posa al servei de la comprensió del present per afrontar així els reptes que ens planteja el segle XXI. És des de l'observació del món actual i la previsió del futur que ja despunta, d'on sorgeix la necessitat de

dirigir la nostra mirada a la història, més o menys recent, per obtenir les claus, les preguntes i potser també alguna de les respostes per entendre i millorar el món on vivim. Els problemes i els reptes que ens planteja la realitat globalitzada que configura el nostre entorn són múltiples i ineludibles, i no és possible atendre'ls sense els recursos que ens ofereix la història contemporània, que des de fa una mica més de dos segles tracta de donar resposta a bona part d'aquests mateixos desafiaments. En aquest sentit, els alumnes han de prendre consciència que hereta un llegat, donat en les experiències acumulades per les generacions que ens van precedir, en què juntament amb els grans èxits que ens permeten disposar avui d'un relatiu benestar, també cal trobar errors, fracassos i fets dolorosos que cal afrontar i incorporar a la nostra memòria col·lectiva per aprendre a evitar situacions. Ara bé, concebre la història com un procés obert, sempre en construcció, en què la ciutadania escriu el seu mateix destí, implica assumir una responsabilitat cívica compromesa amb una societat més justa, equitativa i solidària.

D'altra banda, l'aproximació a la metodologia històrica obliga els alumnes a l'ús rigorós i crític de les fonts, a la utilització precisa dels conceptes i del marc de la historiografia, i al coneixement reflexiu de les principals teories i corrents acadèmics que s'han desenvolupat en l'àmbit de la història i d'altres ciències socials afins. Així mateix, la metodologia històrica promou l'exercici de processos inductius i d'indagació relacionats amb estratègies d'utilització de documents i proves, com també la cerca i el tractament d'informació i fonts textuais, gràfiques, audiovisuals, artístiques, literàries, hemerogràfiques i sonores, accessibles en molts casos gràcies a plataformes digitals. Finalment, la utilització de dades, el contrast, la contextualització i la interpretació de la informació, i el treball directe amb la narració històrica, permeten entendre la història com un àmbit de coneixement en construcció, en contínua revisió i canvi, i condicionat pels interessos que, des del present, marquen la rellevància de determinades qüestions i plantejaments. En tots aquests processos adquireix un paper fonamental l'exercici del pensament crític, fonamentat i raonat, igual que la transferència d'informació i del coneixement elaborat, que a més de suposar l'ús avançat de mitjans digitals implica també el desenvolupament d'estratègies comunicatives eficaçes.

Les diferents competències específiques que conformen la matèria es dirigeixen a aconseguir les finalitats ja enunciades, identificant les estratègies, eines i processos necessaris per introduir els alumnes en el pensament històric i per abordar les claus i les grans qüestions al voltant de les que es configura el món contemporani. S'hi tracten els temes i esdeveniments fonamentals que han marcat el transcurs de la història contemporània fins al món actual, com també els reptes que cal afrontar en el present per encarar el segle XXI. Així, a més d'habilitats i procediments concrets, i referències a determinats àmbits de coneixement associats a qüestions i temes clau, les competències específiques fan referència a aquells valors i actituds que conformen l'orientació pràctica i funcional de la matèria i el compromís social que aquesta vol promoure.

Els criteris d'avaluació conjuguen les competències específiques amb els sabers bàsics i estan orientats a assolir els objectius generals del Batxillerat. S'hi incorporen tots els tipus de sabers, coneixements, destreses, actituds i valors, que s'hauran d'estimar de manera conjunta i equilibrada. Suposen, així, l'adaptació d'estratègies metodològiques i accions educatives en què s'exerciten tant els processos instrumentals com les actituds, aplicant-s'hi els principis i les pautes metodològiques del pensament històric en la construcció del coneixement. Aquesta adaptació implica, per tant, la disposició d'instruments d'avaluació adequats i diferenciats amb els quals ponderar un conjunt ampli i divers d'accions, tenint sempre en compte la diversitat i individualitat dels alumnes.

El plantejament i el disseny d'aquesta matèria respon a una proposta d'aprenentatge general comú al desenvolupament de la matèria de Geografia i Història en Educació Secundària Obligatoria i de la matèria d'Història d'Espanya de 2n de Batxillerat. D'aquesta manera, tant els pressupostos didàctics i la definició competencial com l'organització dels sabers bàsics mantenen una redacció i una estructura estretament vinculada, cosa que permet concebre d'una manera coherent l'aprenentatge de la història i de les ciències socials, com també apreciar-ne millor el valor educatiu.

Quant a l'organització dels sabers bàsics s'ha optat per la presentació cronològica, amb la qual els professors i els alumnes es troben més familiaritzats, però en la definició i l'articulació es pot observar una intenció temàtica, incidint en els elements i els problemes que resulten més rellevants de cada època històrica. Aquesta manera d'organitzar els sabers no va en detriment de la promoció no només de la connexió del passat amb aquest immediat, per insistir així en el caràcter funcional i significatiu dels aprenentatges, sinó també de l'establiment de marcs comparatius respecte al desplegament d'experiències i processos històrics determinats entre diferents etapes de la mateixa època. D'aquesta manera, s'accentua el tipus d'aproximació interpretativa i

comprehensiva de la història contemporània que es pretén, sense que per això es descontextualitzin els fets i els esdeveniments concrets més rellevants, que han de ser identificats i explicats des dels paràmetres i variables que defineixen cada moment històric i l'aplicació del criteri de causalitat, essencial en aquesta disciplina. D'altra banda, aquesta proposta de sabers ha de permetre als professors i a l'equip docent dels centres desenvolupar les pròpies intencions i programacions educatives, incorporant-hi projectes interdisciplinaris que impliquin el treball amb altres matèries.

Des d'aquesta perspectiva competencial de la matèria, en què l'exercici d'habilitats i processos associats al pensament històric és ineludible, cal generar situacions actives d'aprenentatge en què es desenvolupin propostes d'indagació i de recerca basades en projectes d'interès científic, cultural i social, i en què els alumnes siguin els encarregats de processar la informació, construir-ne el coneixement i transferir-lo. D'altra banda, atès el valor que es confereix a aquesta disciplina per a l'anàlisi de la realitat, és recomanable tractar constantment situacions actuals i establir inferències constants entre el passat i el present. A més, la presència de dos blocs específics sobre els "Reptes del món actual" i el "Compromís cívic" incideix en la necessitat de contemplar la història com un instrument no només per a l'anàlisi del present, sinó també per a l'adopció de compromisos davant dels reptes del segle XXI. Convé allunyar-se així de propostes d'aprenentatge excessivament lineals en què, per una atenció excessiva a les etapes més llunyanes, es posterguin les qüestions més properes i de més actualitat. En qualsevol cas, caldrà procurar que els aprenentatges es connectin amb la realitat propera als alumnes, relacionant els diferents continguts amb el conjunt d'experiències històriques que formen la memòria col·lectiva i el patrimoni i l'entorn cultural, material i immaterial de què aquell forma part.

Geografia (2n de Batxillerat)

La geografia explora les complexes interaccions i interdependències entre les persones i el territori, contribuint al descobriment de l'espai on viuen, des de la referència de l'entorn local a un context global, servint també de guia per comprendre una realitat ecosocial en constant transformació i trobar el nostre lloc al món, reconeixent límits i cercant oportunitats davant dels reptes del segle XXI.

L'espai geogràfic és l'objecte d'estudi de la geografia, la finalitat de la qual és la comprensió i l'explicació holística dels processos naturals i humans que van modelant el territori al llarg del temps. Com a éssers amb consciència espacial-temporal, les persones necessiten aquesta interpretació de la realitat que els envolta, més enllà de la percepció personal i col·lectiva del territori i del moment i estructura social en què es desenvolupen les experiències vitals. En aquesta matèria de Batxillerat, l'escala d'anàlisi geogràfica se centra a Espanya, encara que dins una perspectiva europea i global, necessària per conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani.

La comprensió d'aquestes realitats properes i globals és essencial per a la construcció de la personalitat i la identitat dels alumnes, com també per comprendre i respectar les identitats alienes. A més, ha de constituir la base per exercir una ciutadania crítica des dels valors democràtics, el respecte pels drets fonamentals i l'exercici de la responsabilitat cívica a l'hora de construir una societat justa i equitativa en sintonia amb els objectius de desenvolupament sostenible.

La geografia, per la seva naturalesa pràctica, permet que els alumnes es desenvolupin en l'ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació gràcies a les funcionalitats de les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG). Les TIG, a més de constituir un recurs bàsic per desenvolupar investigacions individuals i en equip, permeten plantejar el tractament interdisciplinari del territori i, com a eina de diagnòstic, presentar i comunicar eficientment conclusions i propostes de millora en l'entorn social dels alumnes des de la seva anàlisi crítica, fomentant-ne la maduresa i la participació cívica. L'aplicabilitat de la matèria de Geografia la converteix en una disciplina clau de la societat del coneixement i de l'emprenedoria social.

En un context de transformacions constants i profundes a escala global i local, la matèria de Geografia ha d'aportar una visió integral del medi natural i la societat de les Illes Balears i d'Espanya, tractant de despertar la curiositat innata a tota persona i aconseguir el gaudi dels coneixements geogràfics. Amb aquesta finalitat, les competències específiques es fonamenten en un aprenentatge basat en la investigació dels fenòmens naturals i humans que es desenvolupen al territori. Aquests fenòmens afecten la vida quotidiana de les societats actuals i en representen, alguns, reptes clau per afrontar el futur, igual que, de vegades, també van constituir desafiaments en el passat. Les respostes a aquests reptes ecosocials des del pensament geogràfic

requereixen l'aplicació de sabers basats en el rigor científic, la mobilització d'estratègies i el compromís ètic amb la sostenibilitat i la solidaritat a la resolució de problemes.

Per tot això, l'estudi de la geografia de les Illes Balears i d'Espanya ha de contribuir al desenvolupament personal i a la maduresa dels alumnes, conformant la seva identitat i enfortint la seva empatia en assumir que vivim en una societat diversa i amb desequilibris socials i territorials que necessiten un desenvolupament sostenible. Com a persones formades i compromeses amb l'entorn on viuen, els alumnes han d'aplicar les competències específiques i els sabers bàsics adquirits per emprendre accions individuals i col·lectives que materialitzin la seva capacitat de transformar-lo des de criteris ètics basats en els valors que compartim.

La matèria de Geografia contribueix a assolir els objectius generals de l'etapa de Batxillerat i l'adquisició de les competències clau, i permet el desenvolupament del pensament geogràfic dels alumnes iniciat a l'etapa anterior amb la matèria de Geografia i Història. A més, en promou el desenvolupament en contextos interdisciplinaris i en altres de propers a les experiències personals, que s'han d'aprofitar per enriquir l'entorn d'aprenentatge de l'alumnat, tant de manera individual com grupal, connectant amb els interessos i atenent necessitats específiques.

Els criteris d'avaluació, derivats de les competències específiques i associats als sabers bàsics proposats, fomenten la participació activa de l'alumnat en el mateix procés d'aprenentatge, la recerca aplicada, tant individualment com en equip, l'elaboració de creacions pròpies, contextualitzades i rellevants, i la comunicació eficient en públic. Tot això des de la valoració crítica i ètica del procés d'aprenentatge i el compromís amb la transformació del seu entorn vital, el respecte als Drets Humans i el principi de sostenibilitat.

Els sabers bàsics s'estructuren en tres blocs que s'han de tractar des de les tres dimensions de coneixements, destreses i actituds i valors. Les transferències entre aquestes tres dimensions i la imbricació dels tres blocs són primordials per enfocar la matèria de manera pràctica i fomentar el tractament transversal d'aquests blocs.

El bloc Illes Balears, Espanya, Europa i la globalització agrupa els sabers necessaris per assumir l'especificitat i la diversitat de les Illes Balears, d'Espanya i la seva situació en els contextos mundial i europeu i valorar la importància de pertànyer a la Unió Europea. El bloc «La sostenibilitat del medi físic de les Illes Balears i d'Espanya» proposa sabers que facin valdre la diversitat del relleu, del clima, de la vegetació, dels sòls i de la hidrografia de les Illes Balears i d'Espanya. Finalment, el bloc «L'ordenació del territori en l'enfocament ecosocial» integra sabers sobre una anàlisi geogràfica dels aprofitaments dels recursos naturals, tracta les activitats econòmiques i la població com el principal factor transformador del territori, aprofundeix en les causes i les conseqüències d'aquests processos i compara els desequilibris territorials resultants, introduint la perspectiva de la sostenibilitat i valorant l'impacte de les polítiques. És essencial subratllar el tractament integrador que la geografia dona als fenòmens espacials, tot recordant que la síntesi és un objectiu irrenunciable del pensament geogràfic, al qual han de contribuir l'enfocament interdisciplinari i la dimensió ecosocial.

La matèria de Geografia és oberta i flexible perquè, prenent com a eix vertebrador les competències específiques i els sabers bàsics, els professors puguin adaptar les activitats a contextos de tota mena, convertint les possibles respostes als reptes ecosocials de les Illes Balears, d'Espanya i del món en un incentiu per a l'aprenentatge actiu dels alumnes, per al desenvolupament del pensament geogràfic. En definitiva, per promoure la capacitat transformadora de tot el saber des de la responsabilitat cívica, basada en l'autonomia personal i el respecte a les persones i al medi ambient en el context actual de canvis i incerteses.

Història de l'Art (2n de Batxillerat)

L'objecte de la matèria d'Història de l'Art és l'anàlisi del fet artístic en les múltiples facetes i dimensions que té, no només des d'una perspectiva històrica, mitjançant la contextualització cultural i temporal d'estils, obres i artistes, sinó, entenent-ho com una manifestació de la intel·ligència i la creativitat humana que, a través del llenguatge i l'activitat artística, s'entesta a comprendre i millorar la realitat.

La Història de l'Art, matèria amb què els alumnes han pres ja contacte en l'Educació Secundària Obligatoria a través dels continguts de matèries com Geografia i Història, Filosofia, Llatí, Música i Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, està estretament vinculada amb l'assoliment dels objectius d'etapa i el desenvolupament de les competències clau, especialment en allò que competeix al cultiu aspectes essencials de la formació integral dels alumnes i del seu enriquiment cultural i personal. Aquesta formació, en tant que implica la comprensió de la manera com idees i emocions es comuniquen de forma creativa a través de diverses manifestacions artístiques i culturals, es relaciona directament amb la competència en consciència i expressió culturals. D'una manera més indirecta, però no menys decisiva, l'aprenentatge de la Història de l'Art contribueix a l'assoliment de la maduresa intel·lectual i emocional dels alumnes, afavorint la formació d'una imatge ajustada de si mateix, proporcionant-li el coneixement de codis i llenguatges en què reconèixer-se i expressar-se, i promovent el desenvolupament del seu mateix judici, alhora que d'una actitud diàleg propi. A més, la contribució d'aquesta matèria a les competències i els objectius esmentats ha de procurar no només un coneixement més profund de les realitats del món contemporani i del seu significat estètic, sinó d'algunes de les claus més importants per entendre la cultura audiovisual del nostre temps, com també l'adopció d'una actitud crítica, curiosa i constructiva pel que fa a la interpretació, la protecció i la millora del patrimoni cultural.

La matèria està estructurada al voltant de tres eixos fonamentals: l'anàlisi, la comprensió històrica i l'apreciació crítica de les manifestacions artístiques principals i de les seves relacions amb la resta de dimensions i aspectes de la cultura i l'experiència humana; la incorporació de la perspectiva de gènere i, per això, entre altres aspectes, de la visibilització de les dones creadores habitualment excloses del cànon dominant; i l'educació per a la preservació, la millora i l'ús sostenible del patrimoni artístic, entès com a element de desenvolupament econòmic, social, ambiental i cultural.

Les competències específiques inclouen el reconeixement i anàlisi de les diverses manifestacions estètiques, l'ocupació bàsica dels llenguatges artístics i del vocabulari de la disciplina, la identificació de les diverses funcions atribuïbles a la producció artística, com també la seva major o menor vinculació amb diferents moviments, gèneres, estils, èpoques i artistes, l'apreciació de canvis estètics en les representacions de l'ésser humà, la comprensió contextual generat, el coneixement i la protecció del patrimoni, i, finalment, la ja esmentada incorporació de la perspectiva de gènere a l'estudi històric de l'art.

Pel que fa als criteris d'avaluació, aquests estan dissenyats per comprovar el grau d'assoliment de les competències específiques i, en connexió amb els sabers bàsics, també estan orientats a l'assoliment dels objectius del Batxillerat i de les competències clau; l'aplicació d'aquests suposa la necessitat d'adaptar les metodologies i les accions educatives, implementant estratègies en què s'exerceixin tant els processos instrumentals com les actituds i integrant les pautes metodològiques pròpies de la història de l'art. Aquests criteris suposen igualment el disseny d'instruments múltiples i diferents amb què, tenint en compte la diversitat i la individualitat dels alumnes, valorar de forma diferenciada les accions delimitades per les competències i tractar-se des de diferents enfocaments didàctics i metodològics. Així, s'han organitzat per criteris temàtics, sense ser un obstacle perquè sigui possible aproximar-se a aquests sabers seguint l'ordre cronològic o combinant tots dos aspectes. Al primer bloc, «Aproximació a la Història de l'Art», es presenten sabers relacionats amb la complexitat de la definició de l'objecte d'estudi i la seva evolució en el temps, el llenguatge artístic com a forma d'expressió i comunicació, el repte de la interpretació i el judici estètic, el vocabulari i la terminologia específics que els alumnes han de saber utilitzar, com també les tècniques del comentari històric. El treball pel que fa a aquests sabers es pot concebre com a preàmbul al curs, o bé com a activitat a desenvolupar al llarg del mateix.

Al segon bloc, «L'art i les seves funcions al llarg de la història», els sabers tracten, des d'una perspectiva integradora, les funcions i els significats de l'activitat artística al llarg del temps. Aquesta activitat i les obres d'art que s'hi deuen constitueixen un document valuós per conèixer les cultures que han caracteritzat les diferents societats humanes al llarg de diferents èpoques.

És per això que resulta imprescindible l'estudi de l'obra d'art en el seu context com a punt de partida per analitzar els factors històrics que intervenen en el procés de creació. Amb tot això, es pretén que els alumnes compreguin el caràcter multidimensional i complex de la relació entre l'activitat artística i els fenòmens polítics, socials, econòmics i ideològics, com també entre aquesta activitat i la subjectivitat dels creadors, plantejant, així mateix, el problema del caràcter autònom i de la mateixa entitat de l'obra d'art.

Al tercer bloc, Dimensió individual i social de l'art, els sabers seleccionats aprofundeixen en el paper de l'art com a expressió de la identitat i dels sentiments de pertinença. Aquí es tracta d'identificar i comprendre tots aquells elements visuals, icònics i simbòlics que, presents en totes les cultures, defineixen la identitat individual i col·lectiva d'una societat. A més, s'examina críticament la participació de les dones i s'atorga rellevància a la visibilitat a les artistes que han estat marginades d'un cànon tradicionalment concebut des d'una perspectiva androcèntrica.

Finalment, el quart i darrer bloc, «Realitat, espai i territori a l'art», agrupa sabers relacionats amb la concepció de l'art com a representació i reflex de la realitat, com ara la creació de l'espai arquitectònic, el domini de la perspectiva a la pintura, l'urbanisme, i la relació de l'art i el patrimoni artístic amb la naturalesa i el desenvolupament sostenible.

També convé subratllar que l'enfocament competencial del Batxillerat i de la Història de l'Art possibilita dissenyar situacions i contextos d'aprenentatge més actius en què dotar més protagonisme els alumnes i promoure el treball en equip, els processos d'indagació i investigació, la creativitat i la transferència del coneixement adquirit. S'invita, així, a elaborar propostes didàctiques i metodologies integradores en què s'apliquin l'anàlisi, la interpretació i la valoració personal i argumentada, el diàleg i la col·laboració amb els altres i amb altres àrees de coneixement, l'ús crític, ètic i responsable de la informació, el respecte al patrimoni i a la diversitat d'expressions culturals, i la concepció del coneixement i l'aprenentatge com a motor reptes i desafiaments del segle XXI.

Història d'Espanya (2n de Batxillerat)

La matèria d'Història d'Espanya introdueix els alumnes en la perspectiva del pensament històric, indispensable per a l'observació, la interpretació i la comprensió de la realitat en què viuen. Atendre els principals reptes i problemes a què s'enfronten al segle XXI resulta essencial per a l'exercici de la seva maduresa intel·lectual i personal, en situar-lo davant dels desafiaments socials del present per tal d'orientar la seva actuació amb compromís i responsabilitat. L'anàlisi del passat, de les experiències individuals i col·lectives de les dones i els homes que ens han precedit, constitueix una referència imprescindible per entendre el món actual. A més, conforma un ric llegat que s'ha d'apreciar, conservar i transmetre, com a memòria col·lectiva de les diferents generacions que ens han antecedit i com a font d'aprenentatge per a les quals ens succeiran. D'aquesta manera, en estudiar els esdeveniments viscuts per altres, les dificultats a què van haver de fer front i les decisions que van adoptar, els alumnes prenen consciència dels factors que condicionen l'actuació humana i el paper que cobren a la història determinats elements com les identitats, les creences, les idees i les pròpies emocions. Igualment, aprenen a valorar els encerts, èxits i avenços històrics fins a arribar a l'actual estat social i de dret en què es fonamenta la nostra convivència democràtica, considerant també les dificultats, conductes, accions i retrocessos que han marcat en el temps determinades situacions traumàtiques i doloroses i que la societat en conjunt ha de conèixer per superar-les.

L'aproximació a la metodologia històrica, l'ús rigorós i crític de les fonts, els marcs conceptuals propis i altres disciplines afins, les narratives que construeixen i la historiografia mateixa introdueixen els alumnes en un coneixement del passat basat en el rigor científic. Alhora, cal facilitar l'exercici de processos inductius i d'indagació relacionats amb estratègies associades a la utilització de fonts i proves, a la cerca i tractament de la informació, a l'accés a documents de naturalesa diversa en plataformes digitals i a contrastar-los, contextualitzar-los i interpretar-los, cosa que permetrà entendre la història com un àmbit de coneixement en constant revisió i canvi a partir de noves. Es tracta de transmetre una concepció dinàmica condicionada pels temes que desperten interès a la comunitat acadèmica i també, de forma molt directa, pels quals la societat considera rellevants. Per això la matèria d'Història d'Espanya adquireix un paper fonamental per a l'exercici, fonamentat i raonat, de l'esperit crític per prevenir la desinformació i per adoptar el compromís amb el conjunt de valors cívics que emmarca la Constitució. Tot això des de la concepció participativa de la ciutadania, en què els alumnes se sentin com a subjecte actiu i part

implicada de l'entorn on viuen, col·laborant en la seva millora i contribuint, des de les seves possibilitats, a una societat més justa, equitativa i cohesionada.

Les competències específiques s'han estructurat al voltant dels vectors que constitueixen els centres d'interès principals en el present, que defineixen les estratègies per aprendre del passat i que resulten rellevants per orientar el futur. Amb això es pretén destacar el valor funcional i significatiu de l'aprenentatge de la Història d'Espanya i dels sabers que aquesta matèria ofereix, dotant-los de sentit pràctic i relacionant-los amb l'entorn real dels alumnes.

La llibertat, el primer dels eixos vertebradors, ofereix una perspectiva no lineal que travessa tota l'època contemporània fins als nostres dies, arreplega la trajectòria de la nostra memòria democràtica fins a la Constitució de 1978 i els reptes actuals i futurs a què pot enfrontar-se la nostra democràcia. Com les identitats nacionals i regionals es projecten més enrere en el temps i com les creences i les ideologies, que tanta transcendència tenen i han tingut al llarg de la història, connecten processos diversos i resulten essencials per, a partir de l'anàlisi històrica, destacar, abans que allò que ens separa i diferencia, els elements que ens uneixen, amb l'objectiu d'afavorir el diàleg i la convivència. El progrés i el creixement econòmic, des de la perspectiva de la sostenibilitat, la cohesió territorial i la justícia social, com també la visió de la diversitat social o de la igualtat de gènere al llarg del temps, s'han convertit també en camps fonamentals per a l'estudi de la història i l'anàlisi del present. El marc comparatiu amb la història d'altres països del món occidental, les relacions internacionals i la connexió del territori espanyol amb els grans processos històrics, constitueixen igualment un vector imprescindible per a la interpretació de l'evolució i el desenvolupament del nostre país, com també per a l'anàlisi de les seves analogies i singularitats, subratllant les etapes històriques en què les seves institucions, col·lectius o certs individus destacats han tingut un protagonisme. Finalment, una altra de les competències específiques, de caràcter transversal, subratlla l'expressió pràctica i metodològica del pensament històric i de l'aprenentatge actiu que han de dur a terme els alumnes.

Els criteris d'avaluació conjuguen les competències específiques amb els sabers bàsics i s'orienten a la consecució dels objectius del Batxillerat i de les competències clau. Suposen, per tant, una adaptació de les metodologies i les accions educatives per a aquest tipus d'aprenentatge per part dels alumnes, fent servir estratègies en què puguin exercir tant els processos instrumentals com les actituds proposades, fent servir les bases metodològiques del pensament històric en la construcció del coneixement. Tot això implica disposar d'instruments nous i variats per valorar un conjunt ampli i divers d'accions, tenint en compte la diversitat i la individualitat dels alumnes.

Pel que fa a l'organització dels sabers bàsics s'ha optat per la presentació cronològica, amb la qual els professors i els alumnes es troben més familiaritzats, però en la definició i l'articulació es pot observar una intenció temàtica, incidint en aquells elements i problemes que resulten més rellevants de cada època històrica. Es relacionen els sabers bàsics de l'Espanya contemporània i actual, que tenen més presència, amb els d'etapes històriques anteriors. Es vol incidir en el caràcter funcional dels aprenentatges i en la connexió del passat més llunyà amb les èpoques més recents. En qualsevol cas, els fets i els esdeveniments s'han de plantejar contextualitzats en el seu moment històric, caracteritzant degudament cada etapa de la història i situant-la adequadament en la línia del temps, evitant així una visió presentista.

L'enfocament competencial del Batxillerat i de la Història d'Espanya obre noves oportunitats i possibilitats per crear escenaris d'aprenentatge més actius, per tal de dotar els alumnes de més protagonisme, que permetin el treball en equip, els processos d'indagació i investigació, la creativitat i la transferència del coneixement adquirit. Aquest enfocament i aquests escenaris són també el marc adequat per plantejar propostes interdisciplinàries amb què treballar de manera coordinada amb altres àrees de coneixement, de manera que es faciliti interconnexions dels sabers i se'n permeti la consolidació. Tot això tenint en compte que el centre d'atenció ha d'estar en l'exercici d'una ciutadania informada i conscient, que valori la trajectòria d'un país amb una democràcia consolidada i, alhora, sigui crítica respecte a la desigualtat i les expectatives incomplertes. La finalitat és el desenvolupament dels alumnes d'una actitud respectuosa, que, a partir de la valoració de la convivència i el diàleg, es comprometin amb la millora de la comunitat i de l'entorn i estiguin disposats a fer front als reptes que els ofereix el segle XXI.

CRITERIS DE VALORACIÓ

Els **criteris de valoració** publicats per als darrers processos selectius que afecten la presentació i la defensa de la programació didàctica, i la preparació i exposició oral d'una unitat de programació/unitat didàctica van ser els següents:

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Aspectes generals i adequació formal (20%)

- *Requisits formals: compliment de la normativa de la convocatòria (índex, marges, paginació...).*
- *Contextualització: adequació al centre educatiu i a la realitat de les Illes Balears de manera realista i aplicable.*
- *Cohèrència interna: relació lògica entre tots els elements de la programació.*

Objectius i competències (20%)

- *Enfocament competencial: contribució de la matèria a les competències clau i la vinculació amb els objectius d'etapa.*

Continguts (20%)

- *Desenvolupament i seqüenciació: temporització realista, relació interdisciplinària i incorporació de referències a les Illes Balears i a temes transversals.*

Metodologia (20%)

- *Estratègies d'aprenentatge: propostes actives, participatives i innovadores. Ús creatiu de materials i recursos.*
- *Inclusió: atenció a la diversitat (alumnat NESE) i a les diferències individuals amb un plantejament inclusiu.*
- *Tecnologia: integració adequada de les TIC al procés d'aprenentatge.*

Avaluació (20%)

- *Sistema d'avaluació: definició de criteris, instruments i evidències observables, d'acord amb el principi d'avaluació continuada i formativa.*
- *Recuperació i autoavaluació: mecanismes de recuperació i procediments per a la valoració de la mateixa pràctica docent.*

UNITAT DE PROGRAMACIÓ

Estructura (25%)

- *Títol coherent amb els continguts i objectius.*
- *Indica a qui va adreçada: etapa, nivell i grup.*
- *Índex ben desenvolupat.*
- *Justifica la importància de la unitat de programació i la contextualitza respecte a la programació.*
- *Temporització realista.*

Continguts (75%)

- *Objectius i competències clau.*
- *Continguts coherents amb els objectius.*
- *Adequació dels continguts al curs i al nivell de l'alumnat.*
- *Desenvolupa diferents tipus d'activitats: de lectura, d'inici, de reforç, d'ampliació...*
- *Contribució de les activitats a la consecució dels objectius. Tractament de l'expressió oral i escrita.*
- *Tractament de la diversitat: materials variats. Mesures i suports addicionals o intensius que es prevegi utilitzar.*
- *Incorporació de referències a les Illes Balears, si escau.*
- *Incorporació de continguts de caràcter transversal.*
- *Ús de diferents instruments d'avaluació coherents amb els criteris d'avaluació i les competències específiques, fent servir-los com a indicadors del que l'estudiant ha de saber, comprendre o saber fer. Aplicació de l'avaluació inicial, contínua i formativa.*
- *Exposició dels criteris i instruments de qualificació de manera coherent amb els aspectes anteriors.*
- *Connexions amb altres àrees, matèries o assignatures relacionades.*

Defensa oral (programació i unitat)

Es valorarà la competència professional, pedagògica i comunicativa.

- *Inicia la defensa amb una introducció adequada. Contextualitza la defensa.*
- *Coherència argumental, claredat i rigor expositius i qualitat de l'expressió.*
- *Capacitat de comunicació i motivació, fluïdesa verbal, autocontrol, domini de la situació i to de veu adequat.*
- *Terminologia adequada i competència a l'àrea.*
- *Desenvolupa tots els apartats de la programació didàctica i de la unitat de programació, centrant-se en els aspectes més rellevants i significatius de cada apartat. Maneig adequat del temps.*
- *Metodologia didàctica i utilització de recursos didàctics adequats. Explicitació, concreció i ús de material auxiliar i TIC.*
- *Coneixement dels programes d'innovació relacionats amb el tema, coneixement d'estudis i experiències pedagògiques actualitzades.*
- *Adequació a situacions reals i ajustades al context del centre. Referències a les competències clau. Exemples apropiats.*
- *Adequació de la proposta d'avaluació al principi d'avaluació continuada i al caràcter de l'avaluació formativa.*
- *Previsió d'una autoavaluació de la mateixa tasca docent amb indicació de les evidències que us donaran suport.*
- *Finalitza la defensa amb una síntesi de les idees principals desenvolupades.*
- *S'ajusta al temps.*
- *Respon amb concreció, coherència i correcció les preguntes que es formulin en el debat posterior amb el tribunal.*

EXPLICACIÓ PER ELABORAR L'ÍNDEX

L'**índex** és la primera referència que tenen els tribunals per verificar que el teu treball didàctic inclou tots els elements exigits a la convocatòria, per la qual cosa ha de reflectir de forma clara i ordenada els apartats que el conformen, com també la pàgina on es troben. És important que tinguis en compte que hi ha múltiples models i exemples vàlids. L'estructura concreta de l'índex que elaboris dependrà de l'enfocament didàctic de la feina. De fet, us recomanem que dissenyeu el vostre mateix índex atenent la lògica interna de la vostra proposta educativa, garantint sempre la coherència entre els diferents apartats i l'adequada articulació dels elements curriculars.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar l'índex d'una programació didàctica i d'una unitat de programació/unitat didàctica amb tots els elements.

■ PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Per elaborar l'índex de la **programació didàctica** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria i els criteris de valoració publicats.

A la normativa, l'article 40 del Decret 42/2025 i l'article 44 del Decret 43/2025 per a ESO i Batxillerat respectivament, assenyalen que la programació didàctica ha de ser l'instrument de planificació curricular específic per a cadascuna de les matèries. També s'hi indiquen els elements mínims que ha d'incloure la PD i que s'organitzarà en unitats de programació, les quals han d'incloure la seqüència d'activitats i situacions d'aprenentatge. A la vista dels canvis que incorporen els nous currículums a la planificació del procés d'ensenyament i aprenentatge, en els següents processos selectius esperem que es demani una programació didàctica estructurada en unitats de programació que incloguin diferents tipus de situacions d'aprenentatge.

La darrera convocatòria d'oposicions va demanar una PD que inclogués, almenys, aquests elements: un índex; una introducció; les competències específiques i els criteris d'avaluació de la matèria; la selecció dels sabers bàsics seqüenciats i temporitzats en unitats de programació; els processos i els instruments d'avaluació i el sistema de qualificació; les estratègies didàctiques i metodològiques (organització, recursos, agrupaments, criteris per a l'elaboració de situacions i activitats que es considerin necessàries); les actuacions d'atenció a les necessitats individuals; la concreció dels elements transversals establerts al projecte educatiu; les activitats complementàries; la bibliografia; i pot incloure-hi annexos. La programació didàctica s'ha d'organitzar en un mínim de dotze unitats de programació/unitats didàctiques desenvolupades numerades a l'índex. Aquestes són les característiques relacionades amb el format de la planificació anual que establia la convocatòria:

Tot el contingut de la programació didàctica ha de tenir una extensió màxima de 60 pàgines (annexos inclosos), en format DIN-A4. No és computable la portada, on s'han de consignar: núm. de DNI, nom i cognoms de l'aspirant i el cos i l'especialitat a què s'opta. Tot el contingut de la programació s'ha de presentar amb interlineat de 1,5, lletra tipus Times New Roman o Times, de 12 punts de mida sense comprimir. Aquest format i tipus de lletra s'exigeix a tota la programació, excepte en els títols, números de pàgina i portada. Si s'hi inclouen taules o gràfics, l'interlineat pot ser simple i la lletra, Times New Roman o Times, com a mínim de 10 punts sense comprimir a la taula o gràfic respectiu. No podrà contenir enllaços.

Els criteris de valoració publicats per als darrers processos selectius assenyalaven els elements mínims que han de ser presents a la teva programació didàctica, valorant-ne la seqüenciació i temporalització en unitats de programació.

En conseqüència, a l'índex de la teva programació didàctica has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la normativa vigent, a la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats, seqüenciant la PD en unitats de programació/unitats didàctiques.

■ UNITAT DE PROGRAMACIÓ/UNITAT DIDÀCTICA

Per elaborar l'índex d'una **unitat de programació/unitat didàctica** heu de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats, la unitat de programació ha d'incloure situacions d'aprenentatge.

A la normativa, l'article 41 del Decret 42/2025 i l'article 45 del Decret 42/2025 per a ESO i Batxillerat respectivament, assenyalen els elements mínims que han d'incloure les unitats de programació, que són els següents: els sabers bàsics, la seqüència d'activitats i situacions d'aprenentatge, els criteris d'avaluació associats, les mesures d'atenció a les mesures d'atenció. A més, des de la Conselleria d'educació s'ha publicat un document amb indicacions i orientacions per al desplegament del currículum a l'aula que resulta de molta utilitat per al disseny de les situacions d'aprenentatge que podràs incloure a les teves unitats de programació, està disponible a la carpeta de legislació de les Illes Balears de la plataforma *e-learning*.

L'última convocatòria d'oposicions va demanar la preparació i l'exposició oral d'una unitat de programació/unitat didàctica que havia d'incloure, com a mínim, els elements següents: la identificació de la unitat (especificant l'etapa, el nivell i la matèria), el títol plantejat, la relació dels sabers bàsics, la seqüència d'activitats i/o situació o situacions d'aprenentatge a les, els criteris d'avaluació associats i metodològiques i els recursos utilitzats.

Els criteris de valoració publicats per als darrers processos selectius demanaven la preparació i exposició oral d'una unitat de programació molt completa que faràs servir com a referent de les unitats de programació desenvolupades.

En conseqüència, a l'índex de la teva unitat de programació/unitat didàctica has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la normativa, a la convocatòria d'oposicions i als criteris de valoració publicats de manera coherent.

EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA¹

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. CONTEXTUALITZACIÓ**
 - 2.1. Marc normatiu
 - 2.2. Context escolar (entorn, centre i grup)
- 3. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA**
- 4. COMPETÈNCIES**
 - 4.1. Competències específiques
 - 4.2. Competències clau
- 5. SELECCIÓ I SEQÜENCIACIÓ DE SABERS BÀSICS**
- 6. METODOLOGIA**
 - 6.1. Estratègies didàctiques i metodològiques: DUA
 - 6.2. Agrupaments i organització de l'aula
 - 6.3. Materials i recursos (tecnologies digitals)
 - 6.4. Activitats complementàries
 - 6.5. Enfocament interdisciplinari i implicació de les famílies
 - 6.6. Criteris per a l'elaboració de situacions d'aprenentatge
- 7. CONCRECIÓ DELS ELEMENTS I CONTINGUTS TRANSVERSALS**
- 8. ACTUACIONS D'ATENCIÓ A LES DIFERÈNCIES INDIVIDUALS DE L'ALUMNAT**
 - 8.1. Aplicació del DUA
 - 8.2. Actuacions d'atenció a les necessitats individuals
- 9. AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT I APRENENTATGE**
 - 9.1. Característiques, fases i agents de l'avaluació
 - 9.2. Criteris d'avaluació
 - 9.3. Procediments i instruments d'avaluació
 - 9.4. Sistema de qualificació
 - 9.5. Mesures de recuperació, reforç i seguiment de l'alumnat
 - 9.6. Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de la programació didàctica
- 10. UNITATS DE PROGRAMACIÓ: SEQÜENCIACIÓ I TEMPORALITZACIÓ**
 - UD01. La caiguda de l'Antic Règim
 - UD02. Revolució industrial i industrialització

¹Exemple d'índex d'una programació didàctica de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria d'oposicions.

UD03. Moviments socials i polítics del segle XIX

UD04. Colonialisme i imperialisme

UD05. Primera Guerra Mundial

UD06. La depressió econòmica del 1929

UD07. Els totalitarismes dels anys trenta

UD08. Segona Guerra Mundial

UD09. La política de blocs i la descolonització

UD10. Geopolítica internacional

UD11. Els desafiaments del món actual

UD12. Art i cultura d'època contemporània

11. BIBLIOGRAFIA UTILITZADA

12. ANNEXOS

EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA UNITAT DE PROGRAMACIÓ²

- 1. TÍTOL I JUSTIFICACIÓ**
- 2. CONTEXTUALITZACIÓ**
 - 2.1. Marc normatiu
 - 2.2. Realitat escolar
- 3. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA UNITAT DE PROGRAMACIÓ**
- 4. SELECCIÓ I RELACIÓ DE COMPETÈNCIES**
 - 4.1. Competències específiques
 - 4.2. Competències clau
- 5. SELECCIÓ I RELACIÓ DE SABERS BÀSICS**
- 6. METODOLOGIA**
 - 6.1. Estratègies didàctiques i metodològiques: DUA
 - 6.2. Agrupaments i organització de l'aula
 - 6.3. Materials i recursos (tecnologies digitals)
 - 6.4. Enfocament interdisciplinari i implicació de les famílies
 - 6.5. Criteris per a l'elaboració de situacions d'aprenentatge
- 7. CONCRECIÓ DELS ELEMENTS I CONTINGUTS TRANSVERSALS**
- 8. MESURES D'ATENCIÓ A LES NECESSITATS INDIVIDUALS DE L'ALUMNAT**
 - 8.1. Aplicació del DUA
 - 8.2. Mesures d'atenció a les necessitats individuals
- 9. AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT I APRENENTATGE**
 - 9.1. Característiques, fases i agents de l'avaluació
 - 9.2. Criteris d'avaluació associats
 - 9.3. Procediments i instruments d'avaluació
 - 9.4. Sistema de qualificació
 - 9.5. Mesures de recuperació, reforç i seguiment de l'alumnat
 - 9.6. Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de la unitat de programació
- 10. SEQÜÈNCIA D'ACTIVITATS I SITUACIONS D'APRENENTATGE**
- 11. BIBLIOGRAFIA UTILITZADA**

²Exemple d'índex d'una unitat de programació desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establerts a la normativa, la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ

La **introducció** té com a finalitat presentar i justificar la vostra proposta educativa, oferint una visió general que permeti comprendre l'enfocament, el sentit i la intenció pedagògica de la matèria en què s'inscriu. Hi ha diverses maneres d'enfocar la introducció, l'habitual és que s'inclogui una presentació breu i justificació de la teva proposta educativa en relació amb el currículum vigent i la finalitat de l'aprenentatge proposat per a l'alumnat.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar la introducció d'una programació didàctica i d'una unitat de programació/unitat didàctica.

■ PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Per elaborar la introducció de la **programació didàctica** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

Tot i que a la normativa i als criteris de valoració publicats per als darrers processos selectius no s'indica que la PD ha de contemplar un apartat com a introducció, a la darrera convocatòria d'oposicions s'indica que la programació didàctica havia d'incloure una introducció en què es poden identificar breument les característiques generals de la matèria i el paper que exerceix en la formació de l'alumnat i la seva finalitat.

En conseqüència, aquests serien els **ítems** a desenvolupar en la introducció de la teva programació didàctica:

- ✓ Presentació del curs escolar i de l'etapa educativa en què s'emmarca la programació didàctica.
- ✓ Presentació de la matèria, tenint en compte la percepció del currículum sobre això. Es tracta d'una interpretació personal de les característiques de la matèria que descriu el currículum mateix.
- ✓ Justificació social i pedagògica de la matèria, és a dir, la finalitat i la intenció educativa en la formació de l'alumnat, com també el paper que exerceix en la societat actual i futura.

■ UNITAT DE PROGRAMACIÓ/UNITAT DIDÀCTICA

Per elaborar la introducció d'una **unitat de programació/unitat didàctica** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria i els criteris de valoració publicats.

Tot i que a la normativa no s'indica que la unitat de programació hagi d'incloure un apartat com a introducció entre els elements mínims, és aconsellable presentar i justificar el contingut i la importància de la unitat de programació per a la formació de l'alumnat.

A la darrera convocatòria d'oposicions s'indicava que la unitat de programació/unitat didàctica havia d'incloure un apartat com a identificació, on has d'assenyalar l'etapa, el nivell i la matèria a què pertany.

En els criteris de valoració publicats per als darrers processos selectius es valorava la presència d'un títol coherent amb els continguts i els objectius, la identificació de la unitat de programació (indica a qui

va dirigida: etapa, nivell i grup), la justificació de la seva importància i la seva contextualització respecte a la programació didàctica.

En principi, aquests són els **ítems** fonamentals a desenvolupar en la introducció de la teva unitat de programació/unitat didàctica:

- ✓ Títol de la unitat, que serà coherent amb la temàtica que aborda i la justificació.
- ✓ Descripció de la unitat en relació amb el curs, el nivell i la vinculació amb la programació didàctica de la matèria a què pertany.
- ✓ Justificació del contingut i la importància de la unitat per a l'alumnat (què li aporta). Per això, t'has de donar suport als objectius de l'etapa i als principis generals i pedagògics de l'etapa per buscar els arguments que donin fonament a la teva proposta. Bàsicament, es tracta de tenir clar per què es treballarà a l'aula la unitat de programació/unitat didàctica.

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA³

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta **programació didàctica (PD)** es planteja per a la matèria d'Història del Món Contemporani del primer curs de l'etapa del Batxillerat, matèria específica de les modalitats d'Humanitats i Ciències Socials. L'elecció de la matèria d'**Història del Món Contemporani** per elaborar aquesta programació didàctica es justifica per la seva rellevància en la formació integral de l'alumnat, ja que proporciona una comprensió profunda dels processos històrics que han configurat el món actual i permet a l'alumnat analitzar críticament els esdeveniments, ideologies i transformacions socials, econòmiques i polítiques des de finals del segle XVIII fins a l'actualitat, fomentant una consciència.

Quina és la funció de la matèria? La seva funció principal és proporcionar a l'alumnat una comprensió rigorosa, útil i funcional de la història recent, enfocada a observar, analitzar i interpretar la realitat del seu entorn. A més, pretén fomentar una ciutadania activa i implicada en la vida social. L'estudi de la història contemporània s'utilitza com a eina per comprendre el present i preveure el futur, mitjançant l'observació de la realitat actual i la interpretació del passat recent. De fet, la matèria s'orienta cap al desenvolupament d'una consciència cívica, promovent valors democràtics, respecte a les diferències, la solidaritat, la convivència, la responsabilitat i el diàleg.

Quina és la rellevància de la matèria? Radica en la seva capacitat per abordar els problemes i els reptes que planteja la realitat actual globalitzada. La història contemporània, en analitzar els darrers dos segles, ofereix recursos essencials per entendre i enfrontar aquests desafiaments. A través dels sabers bàsics propis de la matèria, l'alumnat pren consciència del llegat històric que hereta, incloent-hi tant èxits significatius com errors i fracassos del passat. Aquesta comprensió històrica és fonamental per evitar la repetició de situacions negatives i per aprendre de les experiències acumulades per generacions anteriors. A més, la matèria subratlla la importància d'assumir una responsabilitat cívica en la construcció d'una societat més justa, equitativa i solidària.

Què aporta la matèria a l'alumnat? Són múltiples els beneficis que aporta a l'alumnat la matèria d'història del món contemporani, entre els quals cal destacar el desenvolupament d'habilitats analítiques i crítiques, la consciència cívica i els valors democràtics, la comprensió del present i la previsió del futur, la responsabilitat cívica i el compromís social, com també la connexió amb la realitat actual globalitzada.

³Exemple d'introducció d'una programació didàctica de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria.

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA UNITAT DE PROGRAMACIÓ⁴

1. TÍTOL I JUSTIFICACIÓ

Aquesta unitat de programació es titula **Revolució industrial i industrialització** i per al seu desenvolupament es disposa d'un total d'11 sessions de classe el primer trimestre, al mes d'octubre, correspon a la unitat número 2 de la matèria d'**Història del Món Contemporani de 1r de Batxillerat** i constitueix una peça clau en la comprensió dels processos de transformació estructural que configuren el. La situa a continuació de la unitat dedicada a la caiguda de l'Antic Règim i les revolucions atlàntiques - independència dels Estats Units i la Revolució Francesa-, amb les quals comparteix la condició de procés fundacional del món contemporani. Alhora, prepara l'alumnat per abordar l'estudi dels moviments socials i polítics que marcaran el segle XIX europeu a la unitat següent, els quals no es poden comprendre sense atendre prèviament les transformacions que introdueix la Revolució Industrial.

Entenem per **Revolució Industrial** el conjunt de modificacions a l'estructura econòmica dels països occidentals que es va produir des de mitjans del segle XVIII fins a finals del XIX. Es va caracteritzar principalment per l'expansió d'una indústria que va incorporar el maquinisme; pel desenvolupament del capitalisme; per les transformacions demogràfiques; pels canvis en la producció agrícola, i per la millora del sistema de transports. El naixement del capitalisme va facilitar l'aparició i el desenvolupament de tècniques de producció modernes durant la Revolució Industrial, a causa de l'establiment d'un sistema econòmic que fomentava la recerca constant dels beneficis econòmics amb reinversions de capital, fet que va comportar conseqüències importants a tots els nivells.

La **importància** de la unitat rau en el fet que permet a l'alumnat comprendre i apropar-se a una de les transformacions més importants de la història de la humanitat, la industrialització, que va comportar un gran impacte tant en l'organització política i econòmica com en la composició de la societat occidental, en contribuir a la creació d'un món polaritzat entre països desenvolupats i subdesenvolupats, metròpolis i colònies; les manifestacions del qual actualment són societats riques molt desenvolupades, però també evidents desigualtats i la degradació del medi ambient. També permet a l'alumnat conèixer el procés d'industrialització a Espanya respecte a Europa i les Illes Balears.

⁴Exemple d'introducció d'una unitat de programació desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establerts a la normativa, la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?

El primer que cal fer és **triar el curs i la matèria** que vols programar. A continuació, has de **llegir el currículum autonòmic** per comprendre la naturalesa de la prova d'aptitud pedagògica i fer una bona programació didàctica, tant la part general com els elements curriculars de la matèria que hakis triat.

Després heu d'**elaborar l'índex** aproximat de la vostra programació didàctica, alineat amb els elements que s'indiquen a la normativa autonòmica vigent i la convocatòria d'oposicions. Es tracta d'un índex com a esborrany que aniràs modificant, completant i concretant a mesura que construeixis el teu treball didàctic.

Un cop hakis fet l'índex, el pas següent és **elaborar la introducció** de la teva programació didàctica, que consisteix a presentar les característiques de la matèria, el curs i l'etapa en què s'emmarca, com també explicar els fonaments socials i pedagògics que en justifiquen l'ensenyament.